

MEDYA OKUR YAZARLIĞI

Medya Okuryazarlığı Nedir?

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte hayatımızın her alanında karşımıza çıkan ve günümüzde neredeyse iç içe yaşadığımız bir araçtır medya. İnsanların birbiriyle iletişiminden tutunda neredeyse her anımızı, duygu ve düşüncelerimizi paylaştığımız yerdir. İlk aklımıza televizyon, radyo, gazete ve internet gelse de aslında hayatımızın içinde yer alıyor medya. Okuduğumuz bir kitaptan tutunda, bir bilgisayar oyunundan, çiğnediğimiz sakızın kağıdı bile bir medyadır. Bütün bu araçlar, içerikler bizleri bilgilendirir, eğlendirir. Aynı zamanda bizleri ikna etmek amacıyla sesli, görsel ve yazılı öğeleri de bir arada kullanırlar. Bütün kitle iletişim araçları vasıtasıyla verilen mesajları anlama, değerlendirme ve iletme yeteneğine de ‘**Medya Okuryazarlığı**’ diyoruz. Medya okuryazarlığı, medyayı çözümleyebilme, yorumlayabilme ve izleyenin iletileri doğru anlatabilmesi için katkıda bulunur. Kişilere iletişim araçlarına erişebilme ve bu araçların verdiği mesajları doğru algılayabilme becerisi kazandırmayı hedefler. İnsanların gerçek dünya ve medya dünyası arasındaki ayrımı yapmalarını sağlar. İnsanlar, birbirleriyle olan iletişimlerinde duygu, düşünce ve fikirlerini çeşitli yollarla birbirlerine aktarırlar.

Medyanın hayatımızın her alanına girmesiyle birlikte bireyler medya iletişim aktarımlarını bu araçlar vasıtasıyla yapmaya başlamışlardır. Ancak insanlarda zamanla bu araçlara bağımlı hale gelmişlerdir. Medya zamanla toplumsal yaşamımızın merkezi haline gelmiştir. Haber, bilgi aktarımı, eğlenme, kültürel kavramları, moda, alışveriş ve daha pek çok alanda sosyal medya hayatımızın içine girmiştir. İnternet ile gelen dijital dönüşüm artan kaynaklar ile dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı kavramlarını ön plana çıkarmıştır. Tabi olumlu yanlarının yanında pek çok olumsuzluğu da beraberinde getirmiştir. Tüm

olumsuzluklardan yetişkinleri ve özellikle çocuk ve gençleri korumak için sosyal medyayı doğru ve etkili kullanma kavramı ortaya çıkmıştır.

Medya Okuryazarlığı Amaçları Nelerdir?

Medya okuryazarlığının amaçları, sosyal medya ile ortaya çıkan dünyanın gerçek olmayabileceğini anlatmak, medyanın ilettiği mesajların doğru okunması ve yorumlanmasını sağlamaktır. Medyayı doğru okuyan, çözümleyen, gelen mesaj ve iletilere mantık çerçevesinde bakan, eleştiren bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Kitle iletişim araçları tarafından gelen mesajların içeriğinin doğru algılanması, sorgulanması, gerçek ve sanal alem arasındaki ayrımın yapılabilmesini amaçlar.

Medya okuryazarlığı, hangi kaynaktan olursa olsun her bilgiyi eleştirip sorgulayan bireyler olmayı ve bu doğrultuda gelecek olumsuzluklara karşı bilinçli olan kişiler yetiştirmeyi hedefler. Bilginin yanlış kullanılarak kişilere aktarılmasından ve kişilerin zarar görmesinden kaynaklı çıkacak problemlerin azaltılması için ortaya çıkmıştır. Gelişen teknoloji ile birlikte kitle iletişim araçlarının çok fazla yaygınlaşmasıyla insanlar dijital medya ve sosyal medyayı çok fazla kullanmaya başlamışlardır. İletişim araçlarını yetişkinlerin sıklıkla kullanmasının yanı sıra, gençler, hatta çok küçük yaştaki çocuklara kadar ulaşmıştır. Ancak çok faydalı yanlarının yanı sıra kötü niyetli kişiler tarafından da kötü amaçlarla da kullanılmaktadır. Bu durumda özellikle çocuklarımızı ve gençlerimizi korumak için medyayı doğru okuyan, yorumlayan, eleştiren kişiler yetiştirmek amaçlanmıştır.

Bireyler, özellikle çocuklar medya okuryazarlığı hakkında ne kadar bilgiye sahip olurlarsa, gördüğü iletileri okumaları, anlamaları ve eleştirmeleri kolay olacaktır. Bu sayede gelebilecek olumsuzluklarında önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında medya okur yazarlığı dersi okutulmaya başlanmıştır. Bu sayede okuduklarını anlayan doğruyu, yanlış biribirinden ayıran bir nesil yetiştirilmesi hedeflenmiştir.

Malcolm ne kadar da güzel özetlemiş; *“Eğer dikkatli olmazsanız, medya sizin iyi insanlardan nefret etmenizi, kötü insanları ise sevmenizi sağlar”*

Medya Okuryazarlığının Aşamaları

Medya okuryazarlığı; kişilerin medyayı doğru bir şekilde okumasını sağlayabilmek, toplumsal hayatta daha aktif ve bilinçli olabilmesine katkıda bulunmaktadır. Verilen mesajları doğru algılamak için gerekli donanımı kazanma yeteneği sağlar. Bu yönde bir takım aşamalar şu şekildedir:

- Sosyal medya araçları ve televizyon karşısında geçirdiğin zamanın farkına varmak.
- Medyada verilen iletileri doğru algılamak.
- Verilen mesajı mantık süzgecinden geçirmek, doğru okuyarak çevresine ve ülkesine yararlı vatandaş olmak.
- Bütün medya araçlarına karşı eleştirel bir bakış açısı kazanmak.
- Kitle iletişim araçları ile ortaya çıkan ekonomik, politik ve sosyal etkileri anlamak.
- İnternet, video, sinema, reklam, televizyon vasıtasıyla iletilen mesajları mantıklı değerlendirme ve doğru anlama yetisi kazanmak.
- Daha etkili ve bilinçli olarak sosyal yaşama katılmak yetisi kazanmaktır.

Medya okur yazarlığının ne işe yaradığını özetleyecek olursak; Medyayı doğru anlama, doğru yorumlama ve doğru değerlendirmenin dışında hayatı düzene koyması açısından da önemli bir yere sahiptir. Hayatımızın büyük bir çoğunluğunu teknolojik aletler başında geçirmekteyiz. Aradığımız tek parmağımızın ucunda, zahmet çekmeye bile gerek kalmadan bize gelmektedir. Gelişen dünya üzerinde bilgiyi elinde tutan kazanan konumuna geçerek stratejik olarak öne geçmektedir. İşte bu yüzden de gelişme ve yenileşmenin anahtarı okumak ve üretmekten geliyor. Her bakımdan insanın ilerlemesi için okuması, anlaması, düşünmesi, soru sorması ve bir şeyleri merak etmesi gerekiyor.